

महाराष्ट्रातील साप्ताहिक चालू घडामोडी 02 ते 07 जानेवारी 2024

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

अयोध्येतील भव्य मंदिरासाठी अरुण योगीराज यांची रामलल्लाची मूर्ती निवडली

- अयोध्येतील मंदिर ट्रस्टने 'प्राण प्रतिष्ठे'साठी (अभिषेक) प्रभू राम लल्लाच्या मूर्तीला अंतिम रूप दिल्यानंतर, केंद्रीय मंत्री प्रल्हाद जोशी म्हणाले की, प्रसिद्ध शिल्पकार अरुण योगीराज यांची रामलल्लाची मूर्ती अयोध्येत भव्य रामजन्मभूमी मंदिरात स्थापनेसाठी निवडण्यात आली आहे.
- 22 जानेवारीला राम मंदिराचा भव्य अभिषेक सोहळा होणार आहे.

कोण आहेत अरुण योगीराज?

- शिल्पकार योगीराज हे म्हैसूरमधील नामवंत शिल्पकारांच्या पाच पिढ्यांच्या वंशातील आहेत. योगीराज यांनी लहान वयातच त्यांची शिल्पकला कारकीर्द सुरू केली आणि त्यांचे वडील योगीराज आणि आजोबा बसवण्णा शिल्पी यांचा त्यांच्यावर खूप प्रभाव होता, ज्यांना म्हैसूरच्या राजाचे आश्रय मिळाले होते.
- एमबीए केल्यानंतर आणि कॉर्पोरेट क्षेत्रात काम केल्यानंतर योगीराज यांनी 2008 पासून पूर्णवेळ शिल्पकला सुरू केली.
- राम लल्लाच्या मूर्ती व्यतिरिक्त, योगीराजांनी प्रभावी शिल्पे कोरली आहेत, ज्यात दिल्लीतील इंडिया गेटजवळ अमर जवान ज्योतीच्या मार्गे प्रदर्शित सुभाष चंद्र बोस यांच्या 30 फूट पुतळ्याचा समावेश आहे.
- त्यांच्या इतर उल्लेखनीय योगदानांमध्ये केदारनाथमधील आदि शंकराचार्यांचे 12 फूट उंच शिल्प ते म्हैसूरमधील 21 फूट उंच हनुमानाच्या पुतळ्याचा समावेश आहे.

पंतप्रधान मोदी करणार मुंबई ट्रान्स हार्बर लिंकचे उद्घाटन

- 12 जानेवारी रोजी पंतप्रधान मोदी मुंबई ट्रान्स हार्बर लिंक (MTHL) चे उद्घाटन करणार आहेत.
- हा MTHL प्रकल्प देशातील सर्वात लांब सागरी सेतू असल्याचे सांगितले जात आहे.
- मुंबई ते नवी मुंबई दरम्यानचा प्रवासाचा वेळ सध्याच्या 2 तासांवरून साधारणपणे 15-20 मिनिटांपर्यंत कमी होण्याची अपेक्षा आहे.

- त्याची लांबी 21.8 किलोमीटर आहे (समुद्रावर 16.5 किमी आणि जमिनीवर 5.5 किमी)

अखंड हरिनाम सप्ताहाला मुख्यमंत्र्यांची उपस्थिती

- ठाणे जिल्ह्यातील श्री मलंग गड डोंगराच्या पायथ्याशी आयोजित करण्यात आलेल्या राज्यातील सर्वात मोठ्या अखंड हरिनाम सप्ताहात महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री सहभागी होण्याची अपेक्षा आहे.

बद्दल:

- अखंड हरिनाम सप्ताह हा एक आठवडाभर चालणारा अध्यात्मिक उत्सव आहे जो भगवान विष्णूच्या भक्तांद्वारे साजरा केला जातो, विशेषतः महाराष्ट्रातील वारकरी संप्रदायाशी संबंधित.
- या उत्सवाचे वैशिष्ट्य म्हणजे सात दिवस भक्तांकडून "हरी" नावाचा अखंड जप.

राम मंदिर उद्घाटनामुळे ₹50,000 कोटींचा व्यवसाय होण्याची शक्यता आहे

- जानेवारीत अयोध्येत राम मंदिराच्या उद्घाटनानंतर देशात 50,000 कोटी रुपयांचा व्यवसाय होईल, असा अंदाज कॉन्फेडरेशन ऑफ ऑल इंडिया ट्रेडर्स (CAIT) ने व्यक्त केला आहे.
- राम मंदिराला हिंदूसाठी खूप धार्मिक महत्त्व आहे आणि लाखो लोक उद्घाटन आणि दर्शनासाठी (देवतेचे दर्शन घेण्यासाठी) अयोध्येला भेट देतील अशी अपेक्षा आहे.
- CAIT च्या म्हणण्यानुसार, विविध भारतीय बाजारपेठांमध्ये विशेष कापडाच्या माळा, लॉकेट, की चेन, राम दरबारची चित्रे, राम मंदिरांचे मॉडेल, राम ध्वजा आणि राम अंगवस्त्र यांना मोठ्या प्रमाणात मागणी आहे.
- यात्रेकरूंचा हा ओघ प्रवास, निवास, भोजन, स्मृतीचिन्ह आणि धार्मिक वस्तू यासारख्या विविध वस्तू आणि सेवांच्या मागणीलाही चालना देईल.

नवविवाहित जोडप्यांना माणगाव पंचायतीकडून लग्नाचे सेट मिळणार आहेत

- कोल्हापूर जिल्ह्यातील माणगाव गावातील ग्रामपंचायतीने लग्न करणाऱ्या सर्व महिलांना 11 हजार रुपये किमतीचे वेडिंग सेट भेट देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

- सरपंच, उपसरपंच, पंचायत सदस्य यांच्या मानधनातून आणि ग्रामपंचायत निधीतून संचांचा निधी दिला जाईल.

पेंच व्याघ्र प्रकल्प- 2 व्हॅन ई-सेवा केंद्र सुरू करणारे पहिले

- महाराष्ट्रातील पेंच व्याघ्र प्रकल्प (PTR) ने दोन "व्हॅन ई-सेवा केंद्रे" सुरू करून दुर्गम जंगलातील खेड्यांमध्ये डिजिटल दुरावा भरून काढण्याच्या दिशेने एक उल्लेखनीय पाऊल उचलले आहे - भारतातील त्यांच्या प्रकारचे पहिले.
- अत्यावश्यक सरकारी सेवा थेट गावकऱ्यांच्या दारापर्यंत पोहोचवण्याचा या मोबाईल ई-सेवा केंद्रांचा उद्देश आहे, ज्यामुळे त्यांना पोहोचण्यासाठी लांबचा प्रवास करावा लागणार नाही.

व्हॅन ई-सेवा केंद्रे म्हणजे काय?

- ही मोबाइल युनिट्स आहेत जी पेंच व्याघ्र प्रकल्पाच्या बफर झोनमधील दुर्गम गावांमध्ये जातात.
- हे यासह अनेक सेवा देते:
- ऑनलाइन सेवा
- बँकिंग सेवा
- रिचार्ज सुविधा
- युटिलिटी बिल पेमेंट
- माहितीचा प्रसार

धारावी प्रकल्पासाठी मास्टर प्लॅन तयार करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय नियोजक, डिझाइनर

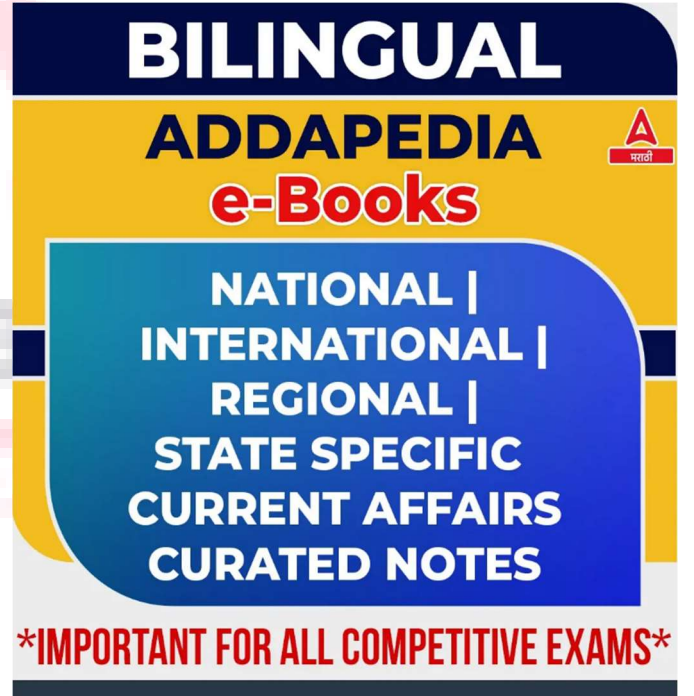
- धारावी, आशियातील सर्वात मोठ्या झोपडपट्ट्यांपैकी एक, तिच्या पुनर्विकासासाठी एक मास्टर प्लॅन तयार करण्यासाठी प्रसिद्ध आंतरराष्ट्रीय नियोजक आणि डझायनर्सच्या नियुक्तीसह मोठ्या परिवर्तनासाठी सज्ज आहे.
- अदानी इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपर्स लिमिटेड (AIDPL) च्या नेतृत्वाखालील एका संघाने या मास्टर प्लॅनच्या तयारीसाठी अनेक नामांकित कंपन्यांशी भागीदारी केली आहे.
- शाश्वत शहरी विकासाचे मॉडेल तयार करताना धारावीच्या रहिवाशांचे जीवन सुधारणे हे उद्दिष्ट आहे.

अजित पवार यांनी कोरेगाव भीमा युद्ध स्मारकावर वाहिली श्रद्धांजली

- महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी कोरेगाव भीमाच्या लढाईच्या 206 व्या वर्धापन दिनानिमित्त पुण्याजवळील जयस्तंभ (विजय स्तंभ) येथे आदरांजली वाहिली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- कोरेगाव भीमाची लढाई 1 जानेवारी 1818 रोजी झाली.
- ही लढाई तिसऱ्या अँग्लो-मराठा युद्धाचा भाग होती, जो भारताच्या विशाल भागावर नियंत्रण ठेवण्यासाठीचा संघर्ष होता.
- भारतातील दलित समाजासाठी मराठा साम्राज्याच्या पेशवे सैन्यावर त्यांचा विजय म्हणून ही लढाई खूप महत्त्वाची आहे.

महाराष्ट्रातील यादव घराणे

- यादव राजवंश, मध्य भारतातील 12व्या-14व्या शतकातील हिंदू राज्याचे राज्यकर्ते आहेत जे आता महाराष्ट्र राज्य आहे.
- मूळतः कल्याणीच्या पूर्व चालुक्यांचे सरंजामदार, भिल्लमा (सी. ११८७-९१) च्या अधिपत्याखाली दख्खनमध्ये राजवंश सर्वोत्कृष्ट बनला, ज्याने देवगिरी (नंतर दौलताबाद) ची राजधानी म्हणून स्थापना केली.

- **भिल्लमाचा** नातू सिंघना (राज्य इ.स. 1210-47) याच्या अंतर्गत, यादवांनी दक्षिणेला होयसळ, पूर्वेला काकती आणि उत्तरेला परमार आणि चालुक्य यांच्या विरोधात मोहीम चालवली म्हणून राजघराण्याने उच्चांक गाठला.
- शेवटचा यादव राजा, रामचंद्र (राज्य 1271- 1309) याच्या काळात, दिल्लीचा सुलतान 'अला' अल-दीन खल्जी यांच्या नेतृत्वाखालील मुस्लिम सैन्याने 1294 मध्ये राज्यावर आक्रमण केले आणि उपनदीचा दर्जा लागू केला.

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमला उपस्थित राहणार आहेत

- 15 ते 16 जानेवारी दरम्यान दावोस येथे होणाऱ्या वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरममध्ये मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उद्योगमंत्री उदय सामंत आणि 10 सदस्यीय शिष्टमंडळ सहभागी होणार आहेत.

बद्दल:

- वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरम (WEF) ही एक ना-नफा संस्था आहे जी जागतिक आव्हानांवर चर्चा करण्यासाठी आणि उपाय शोधण्यासाठी एकत्र काम करण्यासाठी व्यवसाय, सरकार, नागरी समाज आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील नेत्यांना एकत्र आणते.
- याची स्थापना 1971 मध्ये क्लॉस श्वाब यांनी केली होती.

22 जानेवारीला रामलल्लाचा आसन सोहळा

- वैकोम ते अयोध्येपर्यंत हिंदू समाजाने खूप मोठा पल्ला गाठला आहे.
- 22 जानेवारीला हा सोहळा मोठ्या थाटामाटात पार पडणार आहे.
- अयोध्या धाम विमानतळाचे नामकरण महर्षी वाल्मिकी यांच्या नावावर केले जाणे यासारखे महत्त्वपूर्ण बदल, सामाजिक आत्मसातीकरण, न्याय आणि समरसतेचा एक मोठा आणि स्पष्ट संदेश सांगतात - बाबासाहेब आंबेडकरांनी याची कल्पना केली होती.
- महर्षी वाल्मिकी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ धाम दिव्य आणि भव्य राम मंदिराशी जोडले जाईल.
- नव्याने बांधलेल्या विमानतळाची वार्षिक 10 लाख प्रवाशांना सेवा देण्याची क्षमता आहे.

MMRDA ने मोनोरेलचे मेट्रो ऑपरेशनमध्ये विलीनीकरण केले

- मुंबई मेट्रोपॉलिटन रिजन डेव्हलपमेंट अथॉरिटी (MMRDA) ने मोनोरेल प्रकल्प अंमलबजावणी

युनिटचे महामुंबई मेट्रो ऑपरेशन कॉर्पोरेशनमध्ये विलीनीकरण केले आहे.

- विलीनीकरणाचे उद्दिष्ट ऑपरेशन सुधारणे, खर्च कमी करणे आणि खर्च वाचवणे हे आहे.
- या निर्णयामुळे वर्षाला ₹40 ते 60 कोटी रुपयांची बचत होईल आणि मनुष्यबळाची डुप्लिकेशन कमी होईल अशी अपेक्षा आहे.

महावितरणकडून महाराष्ट्रातील 2,395 आदिवासींच्या घरांना 12 दिवसांत वीजपुरवठा केला जातो

- महाराष्ट्र स्टेट इलेक्ट्रिसिटी डिस्ट्रिब्युशन कंपनी लिमिटेड (एमएसईडीसीएल) ने अवघ्या 12 दिवसांत राज्यातील दुर्गम भागातील असुरक्षित आदिवासी समुदायांना वीज पुरवठा करून एक महत्त्वपूर्ण टप्पा गाठला आहे.
- पंतप्रधान मोदींनी सुरू केलेल्या प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान योजनांच्या पार्श्वभूमीवर हे करण्यात आले.

पंतप्रधान मोदी नवी मुंबईत मोठ्या पायाभूत प्रकल्पांचे उद्घाटन करणार आहेत

- पंतप्रधान मोदी दक्षिण मुंबई आणि ठाण्यात दोन भूमिगत रस्ते प्रकल्पांची पायाभरणी करणार आहेत.
- मुंबई ट्रान्स-हार्बर लिंक (MTHL) प्रकल्पाचा भाग म्हणून ते नेरूळ/बेलापूर-उरण रेल्वे मार्गाच्या दुसऱ्या टप्प्याचे उद्घाटनही करतील.
- मध्य रेल्वेच्या ट्रान्स-हार्बर लिंकच्या ऐरोली-कळवा मार्गावरील दिघा स्थानकाचेही ते अधिकृत उद्घाटन करतील.

रश्मी शुक्ला यांची महाराष्ट्राच्या DGPपदी नियुक्ती

- महाराष्ट्र राज्य सरकारने 1988 च्या बॅचच्या भारतीय पोलीस सेवा (IPS) अधिकारी रश्मी शुक्ला यांची महाराष्ट्र पोलीस महासंचालक (DGP) म्हणून नियुक्ती केली आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- त्या राज्याच्या पहिल्या महिला पोलीस प्रमुख आहेत.

महाराष्ट्र राज्याने वाईन प्रमोशन योजना पुनरुज्जीवित केली

- महाराष्ट्र सरकारने वाईन इंडस्ट्रियल प्रमोशन स्कीम (WIPS) पाच वर्षासाठी पुनरुज्जीवित करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

- ही योजना सुरुवातीला 2020 मध्ये सुरू करण्यात आली होती, परंतु तिला मोठ्या विरोधाचा सामना करावा लागला आणि अशा प्रकारे जवळपास एक वर्ष बर्फावर ठेवले गेले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- **वाइन उत्सव आणि कार्यक्रम:**
 - या योजनेमुळे राज्यभरात वाइन फेस्टिव्हल आणि कार्यक्रम आयोजित करणे, वाइन पर्यटन आणि स्थानिक वाईनरींना प्रोत्साहन मिळेल.
- **वाईनरीजमध्ये थेट विक्री:**
 - वाईनरींना त्यांच्या आवारात थेट ग्राहकांना वाइन विकण्याची परवानगी दिली जाईल, त्यांची विक्री आणि पोहोच वाढेल.
- **प्रशिक्षण आणि कौशल्य विकास:**
 - या योजनेत प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि कौशल्य विकास उपक्रमांवरही भर दिला जाईल.
- **VAT परतावा:**
 - वाईनरींना 20% VAT परतावा हे एक महत्त्वपूर्ण प्रोत्साहन आहे, ज्याचा उद्देश त्यांचा आर्थिक भार कमी करणे आणि या क्षेत्रातील गुंतवणूक वाढवणे आहे.

CSMT ला भारतीय रेल्वेचा पहिला AC गंधरहित टॉयलेट ब्लॉक मिळाला आहे

- मुंबईच्या छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस (CSMT), पूर्वीचे व्हिक्टोरिया टर्मिनस, भारतातील पहिल्या वातानुकूलित गंधरहित टॉयलेट ब्लॉकच्या उद्घाटनासह प्रवाशांचा अनुभव सुधारण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल उचलले आहे.
- ही आधुनिक सुविधा केवळ आराम आणि स्वच्छतेचे आश्वासन देत नाही तर रेल्वे स्टेशनच्या सुविधांसाठी एक नवीन मानक देखील सेट करते.

ठाणे महानगरपालिकेच्या उद्यानांमधील झाडांची माहिती मिळवण्यासाठी QR कोड ठेवला आहे

- ठाणे महापालिका क्षेत्रातील उद्यानांमधील झाडांची माहिती नागरिकांना सहज मिळवावी यासाठी झाडांवर क्यूआर कोड लावण्यात आला आहे.
- हा कोड मोबाईल फोनवर स्कॅन केल्यानंतर मराठी आणि इंग्रजी अशा दोन भाषांमध्ये नागरिकांना झाडाची माहिती उपलब्ध होणार आहे.

काजल कांबळे ही लिंगाणा किल्ल्याची पहिली अपंग महिला गिर्यारोहक ठरली

- महाराष्ट्रातील अपंग गिर्यारोहक काजल कांबळे ही सह्याद्रीच्या रांगेतील आह्वानात्मक लिंगाणा किल्ला सर करणारी कोणतीही अपंगत्व असलेली पहिली महिला गिर्यारोहक ठरली आहे.

बद्दल:

- प्रतिष्ठित रायगडाचा उप-किल्ला असलेल्या लिंगाणाला मराठा साम्राज्याचे "तुरंग" म्हणून ऐतिहासिक महत्त्व आहे, रायगडाची "राजधानी" या भूमिकेशी विपरित आहे.
- त्याचे नाव "लिंगा" (हिंदू धर्मातील एक फॅलिक चिन्ह) च्या समानतेवरून आले आहे.

2023 मध्ये महाराष्ट्रात सर्वाधिक कुत्रा चावण्याच्या घटनांची नोंद आहे

- 2023 मध्ये महाराष्ट्रात कुत्रा चावण्याच्या सर्वाधिक घटना घडल्या, 4.35 लाखांहून अधिक घटना.
- ते 2022 च्या तुलनेत जवळपास 11% जास्त आहे
- त्यापाठोपाठ तामिळनाडूमध्ये 4,04,488 प्रकरणे आहेत.
- प्रकरणांमध्ये वाढ होण्याचे कारण महाराष्ट्रात उच्च अहवाल आले आहेत. नसबंदीच्या चुकीच्या अंमलबजावणीमुळे मुंबई, ठाणे आणि पुण्यात सर्वाधिक प्रकरणे आढळून आली.

महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने सरकारी कर्मचाऱ्यांसाठी जुनी पेन्शन योजना मंजूर केली आहे

- 1 नोव्हेंबर 2005 नंतर सेवेत रुजू झालेल्या राज्य सरकारी कर्मचाऱ्यांना पर्याय म्हणून जुनी पेन्शन योजना (OPS) देण्याचा प्रस्ताव महाराष्ट्र सरकारने मंजूर केला आहे.

बद्दल:

- OPS ही सेवानिवृत्ती निवृत्तीवेतन योजना आहे जिथे सरकारी कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या शेवटच्या काढलेल्या पगाराच्या 50% समतुल्य मासिक पेन्शन मिळते.
- कर्मचारी पेन्शन फंडात योगदान देत नाही आणि त्याचा संपूर्ण भार सरकार उचलते.

जागतिक ब्रेल दिवस

- जागतिक ब्रेल दिन दरवर्षी 4 जानेवारी रोजी साजरा केला जातो
- हे ब्रेल लेखन पद्धतीचे शोधक लुई ब्रेल यांच्या वाढदिवसाचे स्मरण करते.

- हा दिवस अंध किंवा दृष्टिहीन लोकांसाठी **माहिती आणि संप्रेषणात प्रवेश करण्याच्या महत्त्वाची आठवण करून देतो.**
- जागतिक ब्रेल दिवस 2024 ची थीम "समावेश आणि विविधतेद्वारे सक्षमीकरण" आहे.

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या वाघ नखांचे आगमन पुन्हा लांबले

लंडनमधील व्हिक्टोरिया आणि अल्बर्ट म्युझियममधून छत्रपती शिवाजी महाराजांचा वाघ नख ते आणण्याच्या कायदेशीर प्रक्रियेत विलंब होत असल्यामुळे मे महिन्यात महाराष्ट्रात येणार आहेत.

यापूर्वी नोव्हेंबरमध्ये आणि त्यानंतर जानेवारीमध्ये वाघ नखे भारतात येतील, असे सांगण्यात आले होते.

टीप: वाघ नख याआधीच कव्हर केले आहे.

राष्ट्रीय पक्षी दिवस

- 5 जानेवारी रोजी होणारा राष्ट्रीय पक्षी दिवस पर्यावरणातील लहान पक्ष्यांचे महत्त्व अधीरेखित करतो.
- एव्हियन वेल्फेअर कोलिशनच्या नेतृत्वाखाली, हा दिवस बंदिवासात असलेल्या पक्ष्यांबद्दल जागरूकता वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करतो, नफा किंवा मनोरंजनासाठी शोषणापासून त्यांचे संरक्षण करण्याच्या गरजेवर भर देतो.
- भारतीय मोर, त्याच्या भव्य पिसारा आणि मनमोहक नृत्यासह, भारताचा राष्ट्रीय पक्षी आहे.

राष्ट्रीय पक्षी दिवस 2024: थीम

- यंदाच्या राष्ट्रीय पक्षी दिनाची थीम 'राईट टू फाईट' आहे.
- हे स्वातंत्र्याचे प्रतीक असलेल्या पक्ष्यांच्या उड्डाणासह प्रतिध्वनित होते. या मोहिमेद्वारे, एव्हियन वेल्फेअर कोलिशनचे उद्दिष्ट आहे की पक्ष्यांच्या विध्वंसक व्यापाराविषयी जनजागृती, क्रूर पक्षी प्रजनन गिरण्यांचे वास्तव आणि आधीच बंदिवासात असलेल्या पक्ष्यांचे कल्याण सुधारण्याचे मार्ग याविषयी जनजागृती करून पक्ष्यांचा त्रास कमी करणे.

Maharashtra ka mahapack

Live classes, Test series
Recorded videos, E-books

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस
तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर
परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE
EXAM